

Listopad 2009

Stanowisko Greenpeace w sprawie projektu ustawy prawo geologiczne i górnictwo

Greenpeace sprzeciwia się przyjęciu ustawy prawo geologiczne i górnictwo w obecnym kształcie (Projekt - druk sejmowy nr. 1696, dalej określany – „Ustawa”). Ustawa doprowadzi do ekspansji kopalni węgla brunatnego w Polsce bez kontroli państwa, kosztem środowiska naturalnego i praw obywatelskich. Ponadto przygotowywana nowelizacja narusza prawa własności i odbiera gminom możliwość decydowania o ich rozwoju.

Projektowana ustawa obarczona jest poważnymi wadami prawnymi. Istnieje szereg uzasadnionych wątpliwości co do zgodności projektu z Konstytucją RP oraz z prawem UE w zakresie dyrektywy do spraw ocen oddziaływania na środowisko. Powyższe potwierdza m.in. ekspertyza Biura Analiz Sejmowych [1] oraz opinia prawna wykonana przez Kancelarię Jędróska Jerzmański Bar i Wspólnicy [2].

Greenpeace domaga się wycofania projektu z prac w sejmie i rozpoczęcia prac nad nowym projektem, tak aby usunąć wady prawne i zabezpieczyć interesy społeczeństwa.

Najważniejsze zarzuty wobec ustawy:

1. Ograniczenie praw własności nieruchomości

Ustawa ogranicza prawa własności po to by ułatwić ekspansję kopalni odkrywkowych w Polsce, powodując wywłaszczenia właściciela nieruchomości na cele budowy kopalni. W konsekwencji, nawet kilkadziesiąt tysięcy ludzi w Polsce zostanie przymusowo przesiedlonych.

2. Odsunięcie samorządów od decydowania o budowie kopalni na ich terenie

Ustawa ogranicza prawa samorządów do decydowania o rozwoju ich gmin, w szczególności nakazując wpisywanie złóż kopalni do planów zagospodarowania przestrzennego oraz pomijając uzgodnienia dot. udzielania koncesji. Samorządy w ten sposób przestaną być gospodarzami na własnym terenie. Takie ograniczenie uprawnień samorządów na rzecz kopalni narusza konstytucyjną zasadę samodzielności jednostek samorządu terytorialnego (art. 165 ust. 2 Konstytucji RP).

3. Usunięcie możliwości wykluczenia z obrotu prawnego koncesji wydanej z rażącym naruszeniem prawa

Ustawa wprowadza daleko idącą liberalizację podejmowania działalności w zakresie wydobywania węgla, usuwając możliwość wykluczenia z obrotu prawnego koncesji wydanej z rażącym naruszeniem prawa. Oznacza to np. możliwość przejścia do porządku dziennego nad wadliwie wykonanym raportem oddziaływania na środowisko, błędnie przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi na etapie decyzji środowiskowej, czy przeprowadzeniem postępowania bez udziału strony.

4. Ograniczenie udziału społecznego w podejmowaniu decyzji

Ustawa ogranicza prawa organizacji społecznych do udziału w podejmowaniu decyzji. Wg. proponowanych przepisów organizacje będą wykluczone z postępowania w sprawie wydania koncesji na wydobywanie węgla, a więc najważniejszej decyzji. Jednocześnie ustawa odbiera sąsiadom nieruchomości na której planowana jest kopalnia prawo do odwołania i zaskarżenia decyzji do sądu. W tym zakresie ustawa łamie prawo wspólnotowe – dyrektywę do spraw ocen oddziaływania na środowisko.

5. Wyłączenie gruntów rolnych i leśnych

Ustawa wyłącza kontrolę organów nad odrolnianiem i wylesianiem gruntów, co może doprowadzić do zajęcia terenów cennych przyrodniczo lub żyznych ziem na okres 10 lat.

Przypisy:

[1] Jędrysek M.O. 2009. Ocena projektu ustawy Prawo geologiczne i górnicze (druk sejmowy nr. 1696)

[2] Opinia prawna dotycząca wybranych przepisów projektu ustawy Prawo geologiczne i górnicze, sporządzona dnia 11 października 2009 r. przez r. pr. Magdalenę Bar i dra Marcina Stoczkiewicza na zlecenie Greenpeace Polska

[3] Raport "[R]ewolucja energetyczna dla Polski: Scenariusz zaopatrzenia Polski w czyste nośniki energii w perspektywie długookresowej" dostępny na stronie:
<http://www.greenpeace.org/raw/content/poland/press-centre/dokumenty-i-raporty/rewolucja-energetyczna-polska.pdf>